

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра міжкультурної комунікації та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету іноземних мов
В. І. Сулим
29. Серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи теорії міжкультурної комунікації

освітній ступінь **Бакалавр**

спеціальність: **035 Філологія**

спеціалізація: **035.04 Германські мови та літератури
(переклад включно)**

ОПП: **Переклад (німецька мова)**

інститут, факультет, відділення: **факультет іноземних мов**

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Основи теорії міжкультурної комунікації” для студентів IV курсу освітнього ступеня «бакалавр»

за спеціальністю 035 Філологія, освітньою програмою «Переклад (німецька мова)» зі спеціалізації «035.04 германські мови та літератури (переклад включно)» .

Розробник: Паламар Н. І., доцент кафедри міжкультурної комунікації та перекладу, кандидат філологічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжкультурної комунікації та перекладу

Протокол № 1 від “28” серпня 2019 року

Завідувач кафедри:

(підпис)

(проф. Паславська А. Й.)

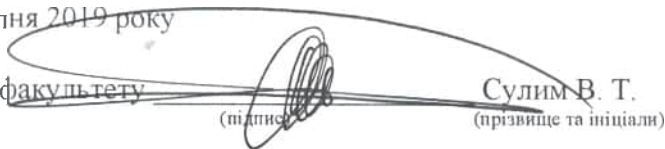
(прізвище та ініціали)

“28” серпня 2019 року

Ухвалено Вченою радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від “29” серпня 2019 року

Голова Вченої ради, декан факультету

Сулим В. Т.

(прізвище та ініціали)

“29” серпня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

“Основи теорії міжкультурної комунікації”

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03. Гуманітарні науки</u> (шифр, назва)	За вибором	
Модулів – 2	спеціальність <u>035 Філологія</u> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 1	спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	4-й	
Загальна кількість годин – 90		<i>Семестр</i>	
			8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Освітній ступінь Бакалавр	<i>Лекції</i>	
		10 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10 год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		70 год.	год.
		ІНДЗ:	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – аудиторні заняття – 20 год. (22,2%), самостійна робота – 90 год. (77,7%).

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: сформувати базові теоретичні знання із теорії міжкультурної комунікації, випрацювати навички та підготовку студентів до ефективних контактів на рівні повсякденного міжособистісного спілкування, міжкультурної комунікації та перекладу.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з теоретичними підходами до теорії міжкультурного спілкування і різними методологіями вирішення міжкультурних проблем, з історією виникнення та теоретичними засадами міжкультурної комунікації;
- навчити вільно оперувати основними термінами й положеннями теорії міжкультурної комунікації;
- розширити діапазон навичок вербальної та невербальної комунікації;

- навчити обирати певний тип поведінки й поводитися відповідно до оточуючого культурного середовища;
- напрацювати навички продуктивного спілкування в незнайомому культурному оточенні;
- навчитися розпізнавати стрес, що отримує кожен, хто опиняється в незнайомому середовищі, та вмінню управляти ним;
- напрацювати вміння застосовувати дослідження з теорії міжкультурної комунікації до вирішення сучасних лінгвістичних проблем.
- вміти працювати в міжнародних проектах та міжкультурних ситуаціях.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- основні поняття й терміни;
- типи, види, форми, моделі, структурні компоненти міжкультурної комунікації;
- особливості субкультур та особливості культур націй і народів світу для досягнення взаєморозуміння й позитивного результату у міжкультурних контактах;
- природу міжкультурних нерозумінь й конфліктів і засоби виходу з них;
- методи й прийоми досягнення позитивного результату міжкультурної комунікації;

уміти:

- вільно оперувати основними термінами і положеннями теорії міжкультурної комунікації;
- самостійно знаходити приклади міжкультурної комунікації, що мають місце в повсякденному житті;
- перекладати тексти міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, застосовуючи теоретичні знання з теорії міжкультурної комунікації;
- оперувати основами вербальної та невербальної комунікаціями;
- добирати певний тип поведінки й поводитися відповідно до культурного середовища, у якому вони знаходяться в певний час;
- розпізнавати стрес, що отримує кожен, хто опиняється в незнайомому середовищі, і навчитися управляти ним;
- продуктивно спілкуватися в незнайомому культурному оточенні;
- застосовувати дослідження з теорії міжкультурної комунікації до вирішення сучасних лінгвістичних проблем;
- виступати з повідомленнями за обраною тематикою з міжкультурного спілкування, добирати фактичний матеріал для наукових (курсівих і дипломних) робіт.

3. Програма навчальної дисципліни

Блок змістових модулів: Основи теорії міжкультурної комунікації та перекладу

Змістовий модуль 1. Основи теорії міжкультурної комунікації

- Тема 1. Вступ до міжкультурного спілкування. Підходи до вивчення міжкультурної комунікації. Комунікативний процес як форма вербальної комунікації.
- Тема 2. Складові комунікативного процесу. Загальна характеристика комунікативного акту.
- Тема 3. Засоби мовного коду в комунікації. Дискурс, мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт.

Змістовий модуль 2. Особливості міжкультурного світосприйняття.

- Тема 4. Особливості міжкультурного світосприйняття. Національно-культурна специфіка максимум мовного спілкування
- Тема 5. Кінесика; окулесика, зоровий контакт; міміка; поза і пересування; дотики, жести. Невербальна комунікація та її перешкоди в міжкультурному спілкуванні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд		ср	л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основи теорії міжкультурної комунікації												
Тема 1. Вступ до міжкультурного спілкування. Підходи до вивчення міжкультурної комунікації. Комунікативний процес як форма вербальної комунікації	15	2	2			14						
Тема 2. Складові комунікативного процесу. Загальна характеристика комунікативного акту.	15	2	2			14						
Тема 3. Засоби мовного коду в комунікації. Дискурс, мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт.	20	2	2			14						
Разом – модуль 1	50	6	6			38						
Змістовий модуль 2. Особливості міжкультурного світосприйняття.												
Тема 4. Вступ до невербальної комунікації.	20	2	2			14						
Тема 5. Особливості міжкультурного світосприйняття. Комунікативні табу	20	2	2			14						
Разом – модуль 2	40	4	4			28						
Усього годин	90	10	10			70						

5. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до міжкультурного спілкування. Підходи до вивчення міжкультурної комунікації. Комунікативний процес як форма вербальної комунікації.	2
2	Складові комунікативного процесу. Загальна характеристика комунікативного акту.	2
3	Засоби мовного коду в комунікації. Дискурс, мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт.	2
4	Вступ до невербальної комунікації.	2
5	Особливості міжкультурного світосприйняття. Комунікативні табу.	2

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни "Теорія міжкультурної комунікації та перекладу". Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, методичними вказівками тощо. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студентів. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Зміст СРС з дисципліни "Теорія міжкультурної комунікації та перекладу" складається з таких видів роботи:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом;
- пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу;
- підбір прикладів, що ілюструють певні теоретичні положення;
- створення власного глосарія термінів теорії міжкультурної комунікації та перекладу;
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі модульних і комплексних контрольних робіт.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до міжкультурного спілкування. Підходи до вивчення міжкультурної комунікації. Комунікативний процес як форма вербальної комунікації.	14
2	Складові комунікативного процесу. Загальна характеристика комунікативного акту.	14
3	Засоби мовного коду в комунікації. Дискурс, мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт.	14
4	Вступ до невербальної комунікації.	14
5	Особливості міжкультурного світосприйняття. Комунікативні табу.	14
	Разом	70

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Тема	Завдання / підручники	Вид контролю	Кількість годин
1.	Вступ до міжкультурного спілкування. Підходи до вивчення міжкультурної комунікації. Комунікативний процес як форма вербальної комунікації.	Основна: 1 , с. 26–47; 2 . с. 7–19 1. Самостійне опрацювання теми: “Форми міжкультурної комунікації”.	опитування	14
2.	Складові комунікативного процесу. Загальна характеристика комунікативного акту.	Основна: 2 , с. 299–335; 1 , с. 178–180, 196–198. Самостійне опрацювання теми: “Прямий і непрямий стилі міжкультурної комунікації”.	опитування	14
3.	Засоби мовного коду в комунікації. Дискурс, мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт.	Основна: 1 , с. 180–181. Самостійне опрацювання теми: “Безпосередня та опосередкована форма міжкультурної комунікації”.	опитування	14
4.	Вступ до невербальної комунікації. Класифікація прислівників.	Основна: 1 , с. 182–183, 198–199.	опитування	14
5.	Особливості міжкультурного світосприйняття. Комунікативні табу.	Основна: 2 , с. 213–222. Самостійна робота: “Кінесика та її значення в міжкультурній комунікації”.	опитування	14

7. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності і відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру);
- методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні:

інформаційно-рецептивний (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження); проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошуковий та дослідницький методи; наочні (робота з таблицями, схемами тощо); практичне заняття, інтерактивні методи.

8. Методи контролю

Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом проведення кредитно-модульних контрольних заходів, які включають проміжне оцінювання (усне опитування, тест), поточне оцінювання (відповіді і виступи на практичних заняттях, виконання домашніх завдань, тематичні контрольні роботи (у формі тесту, відповідей на теоретичні запитання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань), відвідуваність), підсумкове модульне оцінювання (тест/теоретичні питання).

Проміжний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем (змістових модулів). Результати проміжного контролю за модуль визначаються як середня величина з поточних оцінок за відповіді на практичних заняттях.

Поточний контроль – це сума балів за проміжний контроль, відвідування занять і самостійну роботу студента.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється в усній та письмовій формах під час проведення практичних занять. Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

1. Систематичність та активність на практичних заняттях, зокрема, оцінюється рівень знань продемонстрованих у відповідях і виступах на практичних заняттях, активність під час обговорення дискусійних питань.
2. Виконання домашніх письмових завдань, передбачених самостійною роботою студента.
3. Виконання тематичних контрольних робіт (оцінка виставляється за практичні навички та теоретичні знання яких набули студенти після опанування певної теми, за результатами тестування, відповідей на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань, у тому числі підготовки рефератів).

Облік успішності здійснюється у відповідному журналі групи у традиційній 5-бальній шкалі. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів середню із всіх поточних оцінок.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини практичних занять (модуля). Завданням підсумкового модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, умінь представити певний вивчений матеріал. Форми підсумкового модульного контролю та система оцінювання рівня знань та умінь студентів визначає кафедра, вони відображені у робочій програмі дисципліни. Підсумковий модульний контроль знань і умінь та навичок студентів може проводитися у формі тестів або контрольних робіт.

Для проведення підсумкового модульного контролю використовуються варіанти контрольних модульних робіт. Складовими частинами варіанту контрольного модульного завдання є: тести, теоретичні та практичні питання.

Протягом вивчення курсу студент повинен виконати дві комплексні модульні роботи. Оцінка за виконання цих робіт виставляється в окрему відомість та у журнал відповіді групи. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів середню з оцінок за кожен комплексну модульну роботу.

У разі відсутності студента під час проведення модульного контролю з поважних причин він має право на індивідуальне складання модуля. У всіх інших випадках відсутність студента під час модульного контролю автоматично зараховується йому як незадовільна оцінка (0 балів)

за відповідний модуль. Незадовільну оцінку за модуль студент має право перескласти. Додатковий термін складання призначає викладач і затверджує завідувач кафедри.

Шкала оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	% правильних відповідей
10	100 – 96
9	95 – 91
8	90 – 86
7	85 – 81
6	80 – 76
5	75 – 71
4	70 – 66
3	65 – 61
2	60 – 56
1	55 – 51
0	50 і менше

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залік оформляється шляхом сумування одержаних студентом балів за усі види навчальної діяльності.

Після завершення курсу студент/ка отримує оцінку за залік на основі оцінок, які він/вона отримав/ла за відповіді на практичних заняттях. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні заняття: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50 балів;
- дві модульні контрольні роботи: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20 балів (2 x 10);
- відвідування аудиторних занять: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 10 балів;
- самостійна робота: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20 балів.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Модулі	Модуль I			Модуль II			Сума
Кількість балів за модуль	50			50			
Змістові модулі	ЗМ 1	ЗМ2	Модульний контроль 1	ЗМ 3	ЗМ 4	Модульний контроль 2	
Кількість балів за змістові модулі та модульний контроль	30			30	20		
Розподіл балів	Аудиторна робота	Відвідування	Самостійна робота	Аудиторна робота	Відвідування	Самостійна робота	

	15	5	10	20	15	5	10	20		
Наукова робота	Участь у студентських наукових конференціях, семінарах, круглих столах, олімпіадах та конкурсах								1 - 10	

Під час оцінювання знань, умінь і навичок студентів враховується:

- 1) наявність і характер засвоєння знань з контрастивної граматики німецької та української мов (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);
- 2) якість актуалізації знань з контрастивної граматики (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);
- 3) рівень сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;
- 4) прояв творчості і самостійності в навчально-пізнавальній діяльності;
- 5) якість виконання самостійної навчальної роботи (зовнішнє оформлення, своєчасність виконання, ретельність тощо).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FХ	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FХ і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

10. Методичне забезпечення

Форми навчально-методичного забезпечення дисципліни, що забезпечують максимально повне надання здобувачам освіти всієї інформації та матеріалів, необхідних для успішного вивчення дисципліни:

- методичні вказівки, рекомендації та підручники;
- комп'ютерні презентації;
- ілюстративні матеріали;
- тестові завдання для контролю.

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

11. Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф.С. Бацевич.– К., 2004. – 342 с.
2. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. – К.: Академія, 2012. – 281 с.
3. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. / О. В. Яшенкова. – К : ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.
4. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. – 2-ге вид., доп. / Г. Г. Почепцов– К., 1999. – 307 с.
5. Edith Broszinsky-Schwabe. Interkulturelle Kommunikation. – Berlin, 2017. – 269 с.

Додаткова

1. Агеев В. С. Межгрупповое взаимодействие: социально-психологические проблемы. – М., 1990.
2. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. – К., 1998.
3. Бондырева С. К., Колесов Д. В. Толерантность (введение в проблему). – М., 2003.
4. Будный А. Понимание и общение. – М., 1989.
5. Ван Дейк Т. А. Язык. Познание. Коммуникация. – М., 1989.
6. Глобальные проблемы и общечеловеческие ценности. – М., 1990.
7. Гулевич О. А., Безменова И. К. Атрибуция: общее представление, направление исследований, ошибки. – М., 1998.
8. Землянова Л. М. Современная американская коммуникативистика. – М., 1995.
9. Зигерт В., Ланг Л. Руководить без конфликтов. – М., 1994.
10. Зимовець Р. Конфлікти та протести у постіндустріальному суспільстві (до питання про актуальність дослідницької парадигми Ю. Хабермаса) // Філософська думка. – 2001. – No 3. – С. 93–114.
11. Знаков В. В. Понимание в познании и общении. – Самара, 1998.
12. Золотухин В. М. Толерантность. – Кемерово, 2001.
13. Asgar Nünning. Einführung in die Kulturwissenschaft. – Stuttgart, Metzler-Verlag, 2008. – 392 S.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://www.fask.uni-mainz.de/user/kupsch/web.html>
2. <http://www.fask.uni-mainz.de/user/kupsch/biblio.html>
3. <http://www.uwasa.fi/comm./termino/>
4. <http://www.logos.it>
5. <http://accurapid.com/journal/links.htm>
6. <http://europa.eu.int/comm./translation/de>
7. <http://rzaix340.rz.uni-leipzig.de/~xlatio/>
8. <http://rzaix340.rz.uni-leipzig.de/~latio/softtab.htm>
9. <http://www.uni-saarland.de/fak4/fr46/deutsch/www.htm>
10. <http://www.loc.gov>
11. <http://www.dblink.de>